

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 3 2009

Får Syd pengar till miljövänlig teknik?

ATT BARA TALA OM HIRS fyller inte ladan med hirs. Detta urgamla afrikanska ordspråk understryker den attityd som många afrikaner på gräsrotsnivå intar till den globala diskussionen om klimatförändringar. Medan världen talar om nya former av anpassning lever dessa afrikaner i den anpassning som en ändrat klimat redan gjort nödvändig.

Anpassning presenteras ofta i tekniska termer som en nutida filosofi men det är ett begrepp och en överlevnadstaktik som har funnits i afrikanska länder i evigheter. På 1800 och 1900-talen misslyckades den sällan de gånger som regnen uteblev. Det samhälleliga stödsystemet som fanns nedärvt i många afrikanska kulturer, klarade varje livsmedelsbrist som följde på uteblivna regn. Dessutom fanns det i ladorna tillräckligt med överskott som räckte till nästa skörd. Maten kokades i grytor som behövde lite energi och höll maten varm länge. Kött konserverades energieffektivt genom rökning.

DET SENA 1900-TALET och tidiga 2000-talet medförde en explosion av energianvändning i Nord, med åtföljande utsläpp av växthusgaser och klimatförändring. Mycket sårbara afrikanska samhällen har blivit de hårdast drabbade offren. I Kenya har regn under planteringstiden uteblivit under de senaste sex åren. Detta östafrikanska land står nu inför en förfärande matbrist med basfödan majs dubbelt så dyr som för två år sedan.

I december ska klimatet diskuteras i Köpenhamn. Kommer delegaterna där att

diskutera hur Kenya och andra afrikanska länder kan gå ifrån regnbevattnat till konstbevattnat jordbruk? Kommer diskussionerna att inbegripa afrikanska bönders uråldriga överlevnadsstrategier, som kan tyckas omoderna, men som i själva verket är mycket motståndskraftiga och bara behöver lite modernisering?

Kommer förhandlingarna att göra det möjligt för Afrika och hela Syd att äga och kontrollera miljövänlig teknologi? Kommer de som står för de största utsläppen av växthusgaser och ansvariga för den försämrade klimatsituationen, att ställas till svars och fås att ta sitt fulla ansvar för det de gör?

OM SVAREN PÅ DESSA och liknande frågor är jakande: när kommer då de nya avtalen att börja gälla? Och när de väl trätt i kraft, hur lång tid kommer det att ta innan afrikanska bönder och konsumenter drar fördelar av det?

Dessa frågor måste skyndsamt besvaras ärligt om förhandlingarna i Köpenhamn ska fylla Afrikas lador med hirs. Det är det enda som afrikaner som varken sitter i styrelserum eller mötessalar, bryr sig om. De ras överlevnad hänger på att det blir så.

Hoppet finns att Köpenhamn kan och bör leva upp till detta. Mötet får inte bli en ursäkt för uppskjutet agerande och nya byråkratiska flaskhalsar. Inte heller får det läggas diskussioner och agerande runt klimatförändringar på ett så högt plan att vanligt folk tappar kontakten med dem.

DAVID JOHN BWAKALI
Författare och filmare, Nairobi